

Sotkamon kunnan maaseutupalvelut

Asia: HE 165/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle tiettyjä pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia koskeviksi laeiksi

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa Hallituksen esityksestä

Sotkamon kunnan maaseutupalvelut lausuu kantanaan seuraavaa:

7.1 Laki Euroopan unionin suorista viljelijätuista

5 § Maataloustoiminta

14 § Tuotantosidonnainen tulotuki eläimistä

Esityksen mukaan 5 pykälässä säädettäisiin maataloustoiminnan määritelmästä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä maataloustuotteiden tuottamisesta, maatalousmaasta ja sen säilyttämisestä, maatalousmaan käyttämisestä muuhun kuin maataloustoimintaan, maatalousmaata olevista pelloista, pysyvistä nurmista ja pysyvistä kasveista, maatalousmaalla olevista maisemapiirteistä, maatalousmaan perus- ja kasvulohkojen määrittelystä, yhdistämisestä ja vähimmäiskoosta.

Esityksen mukaan 14 pykälässä säädettäisiin eläimistä myönnettävä tuotantosidonnaisen tulotuen yleisistä edellytyksistä Suunnitelma-asetuksen 32 artiklan mukaan jäsenvaltio voi myöntää aktiiviviljelijöille tuotantosidonnaista tulotukea tietyille suunnitelma-asetuksen 33 artiklassa määritellyille aloille. Tuotantosidonnaisella tulotuella kompensoidaan pysyvää kilpailukykyhaittaa tuen kohteena olevilla sektoreilla. Ilman tuotantosidonnaista tulotukea keskeisten maataloustuotteiden tuotanto vähenisi Suomessa olennaisesti ja keskittyisi nykyistä harvemmille tiloille ja pääasiassa matalan jalostusasteen tuotteisiin. Ilman tuotantosidonnaista tulotukea vaarana olisi tuotannon väheneminen ja yksipuolistuminen korkeiden tuotantokustannusten ja sääoloihin liittyvien merkittävien tuotantoriskien vuoksi. Tuotantosidonnaista tulotukea voitaisiin myöntää lypsylehmistä, emolehmissä, sonneista, hiehoista, uuhista, kutuista,

karitsoista ja kileistä, jotka on tunnistettu ja rekisteröity suunnitelma-asetuksen 34 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla, tuenhakijalle, joka noudattaa tavanomaista tuotantotapaa. Tavanomaisella tuotantotavalla tarkoitettaisiin sitä, että lypsylehmätiloilla olisi tuotettava maitoa ja emolehmätiloilla lihaa. Vastaavasti lammastiloilla olisi tuotettava lihaa ja kuttutiloilla maitoa.

- Maatalouden harjoittamisen tunnusmerkit ja tavanomainen tuotantotapa. Termit maataloustuotteiden tuottaminen ja tavanomainen tuotantotapa tulisi määritellä selkeästi ja määritelmien tulisi olla 5 pykälässä ja 14 pykälässä yhtenäisiä. Aiemmassa säädöksessä pyrkimys tuotteiden tuottamiseen on katsottu riittäväksi tavanomaisen tuotantotavan tunnusmerkiksi. Tämä vaatimustaso (pyrkimys) on katsottava riittäväksi silloin, kun tuotanto katkeaa esimerkiksi ylivoimaisen esteen tai onnettomuuden vuoksi. Tulkintaongelmia sen sijaan syntyy hyvin laajaperäisessä tuotannossa, jos esimerkiksi tilan kaikkia eläimiä tai valtaosaa niistä kasvatetaan pitkälti yli tavanomaisen teurasiän tai eläimiä ei tiineytetä tavoitteellisesti. Asialla on usein kytkös puutteelliseen eläinten hyvinvointiin. Ongelmia voi syntyä myös elintarvikemarkkinoista johtuen alhaisen kysynnän tilanteissa. Säädöksiin olisi hyvä tuoda yksiselitteisiä vaatimuksia, kuten tuotteiden tai eläinten myyntitulon syntyminen odotetussa määrin tuotantotapa huomioiden määrätyn ajan kuluessa (esimerkiksi joka vuosi).

7.2 Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista

5 § Ympäristökorvaus

Pykälässä säädettäisiin tarkemmin ympäristökorvauksen myöntämisen ehdoista. Ympäristökorvauksella edistetään ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä kestäväää energiankäyttöä. Ympäristökorvauksella pyritään edistämään myös kestäväää kehitystä ja luonnonvarojen tehokasta hoitoa sekä luonnon monimuotoisuuden suojelemista ja ekosysteemipalveluja sekä säilytetään elinympäristöjä ja maisemia.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa koskevan ympäristösopimuksen sekä kosteikkojen hoitoa koskevan ympäristösopimuksen kohteena olevaa alaa koskevista vaatimuksista. Säännös vastaisi tältä osin sisällöltään voimassa olevan ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten lain 5 §:n 3 momenttia. Pykälään lisättäisiin vaatimus, jonka mukaan kaikkien maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa koskevien ympäristösopimusten sekä kosteikkojen hoitoa koskevien ympäristösopimusten osalta olisi tehtävä toimeenpanolain 20 §:n 5 momentissa tarkoitettu hallinnollinen tarkastuskäynti, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Tarkastus olisi ilmeisen tarpeetonta esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, joissa on jo hakemusasiakirjojen sekä ilmakuvien perusteella ilmeistä, ettei haettava aluetta voida

hyväksyä sopimusalaksi. Tarkastuskäynti olisi tehtävä viimeistään ennen kuin sopimuksen perusteella

maksetaan ympäristökorvausta toisesta sopimusvuodesta. Tarkastuksen suorittavasta toimivaltaisesta viranomaisesta säädettäisiin toimeenpanolain 20 §:n 5 momentissa.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä muun muassa korvauksen myöntämisen edellytyksistä, korvauksen piiriin kuuluvista toimenpiteistä, korvauskaudesta, rahoituksesta, korvauskelpoisesta alasta ja sen siirtämisestä sekä muista korvauksen ehdoista.

Pykälän 9 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkempia säännöksiä ympäristökorvauksen toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta maatilalla.

- Lain 5 §:n 5 momentissa säädettäisiin maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa koskevan ympäristösopimuksen pinta-alasta ja alan vaatimuksista. 8 momentissa säädettäisiin korvauksen ehdoista ja 9 momentissa annettaisiin maa- ja metsätalousministeriölle valtuus antaa tarkempia säännöksiä toimenpiteiden teknisestä toteutuksesta.

- Säännöksissä tulisi kiinnittää voimassa olevia säännöksiä enemmän huomiota alan tuottokykyyn ja sopivaan laidunnuspaineeseen. Alueen tuottokyky vaihtelee vuosittain. On tavallista, että maiseman hoidon kannalta optimaalisen laidunnuspaineen tavoittelu johtaa eläinten hyvinvointivaatimusten kannalta riittämättömään ravitsemukseen laadullisesti ja/tai määrällisesti tarkasteltuna.

- Eläinten hyvinvointia tulee parantaa joustavoittamalla ja tarkentamalla korvauksen ehtoja. Käytettävissä on runsaasti erilaisia keinoja kuten esimerkiksi lisäruokinnan salliminen tarvittaessa, laidunnuksen kohdentaminen kasvukauden tuottoisimpaan ajankohtaan, laidunnuspainevaatimuksen tarkempi määrittely (ey/ha) tai joustaminen laidunnuspäivien lukumäärävaatimuksessa olosuhteiden mukaisesti.

Nykytilanteessa ajaututaan liian usein tilanteeseen, jossa maisemanhoidon tavoitteet ja eläintenhyvinvointivaatimukset ovat ristiriidassa keskenään ja kokonaisuutta joudutaan ohjaamaan eläinsuojelullisin perustein jo ongelmien ilmaannuttua.

Sotkamossa 30.9.2022

Jari Korhonen, maaseutupäällikkö

Sotkamon Kunta

Markkinatie 1, 88600 Sotkamo | Vaihe (08) 615 5811 | kirjaamo@sotkamo.fi